

YLEISKOKOUSERIKOINEN

Helsingin yleiskokousta varten on laadittu yleisten esittelydiasarjojen lisäksi koulutusrunko ja diasarja "Näin vaikutan yleiskokouksessa" äänivaltaisten edustajien koulutusta varten. Materiaalia voi käyttää myös osastojen perehdyttämiseen, kun valmistaudutaan yleiskokoukseen. Kouluttajan vinkit liittyvät tähän mallirunkoon ja osallistujille jaettaviin kurssimateriaaleihin. Yleiskokouserikoista varten laaditun koulutusaineiston lisäksi kannattaa hyödyntää järjestökoulutuksen monistetta ja kouluttajan aineistoa "Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksenteko". Myös sääntökirja on tärkeä materiaali, joten huolehdi, että se on mukana. Koulutukseen kannattaa ottaa mukaan myös edellisen yleiskokouksen materiaaleja (esimerkiksi esitys ja ponsi) sekä Helsingin yleiskokoukseen liittyviä osastoille lähetettyjä materiaaleja sitä mukaa kun niitä ilmestyy.

Yleiskokouserikoisen tärkeitä yhteisiä viestejä ovat

- Yleiskokous määrittää järjestön tulevaisuuden. – Millainen järjestö haluamme olla?
- Punainen Risti on demokraattinen järjestö, jossa jäsenet osallistuvat päätöksentekoon.
- Punaisen Ristin toimintalinjaus muuttuu eläväksi niin osastossa, piirissä kuin valtakunnallisestikin.
- Jokaisella jäsenellä on oikeus osallistua päätöksentekoon ja velvollisuus sitoutua yhteisesti tehtyihin päätöksiin.
- Yleiskokous on jäsenistön kohtaamispaikka.

Yleiskokous on Suomen Punaisen Ristin ylin päättävä elin

Käy läpi Suomen Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksentekojärjestelmä. Käytä apuna "Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksenteko" –monistetta ja kouluttajan aineistoa, esimerkiksi järjestörenkaat -harjoitusta tai piirrä organisaatiosta laatikkomalli, johon kaikki osallistujat voivat sijoittaa itsensä. Varmista myös, että osallistujat tuntevat luottamuselinten (=pätöksenteko) ja työntekijöiden (=päästösten toimeenpano) suhteen. Laajenna organisaatio koskemaan myös kansainvälistä organisaatiota ja päätöksentekoa.

Aivoriihi päätöksenteon perusteista

Yleiskokousasiat koskevat Suomen Punaisen Ristin toimintalinjausta. Koulutuksessa voidaan pohtia, millaiset asiat vaikuttavat yleiskokouksen päätöksentekoon. Miettikää lyhyesti porukalla tai paripulinoiden, millaisia asioita olisi hyvä ottaa huomioon,

kun vahvistetaan toimintaa ja taloutta ohjaava Suomen Punaisen Ristin toimintalinjaus ja hahmotellaan yleiskokouksen valtiokunnissa toimintalinjaukseen perustuvaa, alustavaa 3-vuotistoimintasuunnitelmaa.

Esimerkkejä päätöksentekoon vaikuttavista asioista

Yhteiskunnan muutokset (kaupungistuminen, kansainvälisyys, työttömyys, väestön ikääntyminen tms.), kansainvälisen Punaisen Ristin linjaukset ja strategiat (esim. Strategia 2020), järjestön käytettävissä olevat voimavarat (taloudellinen tilanne, vapaaehtoisten ja työntekijöiden määrä jne.), uusien voimavarojen hankkimisen kanavat (rahoittajien ja lahjoittajien kiin-

nostuksen kohteet ja edellytykset toimintatavoille), haavoittuvien ihmisten tarpeet, vapaaehtoistoiminnan trendit ja ihmisten kiinnostuksen kohteet, digitalisaation tuomat mahdollisuudet vapaaehtoistoimintaan, päätösten valtakunnallinen merkitys järjestössä, päätösten merkitys koko Suomen Punaisen Ristin kannalta...

Yleiskokousasioiden valmisteluaiakataulu valtakunnallisesti ja osaston osallistuminen yleiskokousprosessiin

Käy läpi **osastokoulutuksessa** yleiskokouksen valmisteluaiakataulu sekä osaston osallistumismahdollisuudet prosessiin. Tarkoitusta varten kouluttajalle on myös kalvo.

Vastaavasti **yleiskokousedustajien koulutuksessa** on hyvä käydä läpi toteutunut valmisteluprosessi sekä keskustella mitä mahdollisuuksia osastoilla on ollut osallistua ja miten osastot ovat osallistuneet.

Osaston ja piirin yleiskokoussykli -harjoitus

Harjoituksen tavoitteena on rakentaa valtakunnallisen yleiskokousvalmistautumisaikataulun rinnalle oman osaston ja oman piirin valmistautumisaikataulu.

Harjoituksen valmistautumisaikataulun voi piirtää seinälle aikajanaan tai koota aikataulun kirjoittamalla papereille valmisteluvaiheet ja järjestämällä ne aikajanaksi seinälle. Lisävinkkiä kouluttajalle "Punaisen Ristin organisaatio ja päätöksenteko" -kouluttajan materiaalissa. Huomaa, että ko. materiaalissa sykli on esimerkki, ei todellinen aikataulu. Todellinen aikataulu on "Näin vaikutan yleiskokouksessa" -materiaalissa ja kalvoissa.

Osastokoulutuksissa aikajanan valmistelua varten ota selvää, mitä yleiskokous-prosessin tueksi piiri- tai aluekohtaisesti on suunniteltu

Apukysymyksiä

- Miten osastossa käsitellään kysymyksiä ja kommentoidaan esityksiä? Milloin?
- Ketkä osastossa osallistuvat valmisteluun?
- Miten piirin hallitus ja valiokunnat ovat osana yleiskokousvalmistautumista?
- Millaisia keskustelun paikkoja tarvitaan? Kuka järjestää yhteiset tapaamiset piirin alueella tai naapuriosastojen kesken? Milloin ne kannattaa järjestää?
- Millaista tukea valmistautumiseen toivotaan/tarjotaan esim. piiritoimistosta?

Yleiskokouspäätökset ohjaavat järjestön ja osaston arkea

- Miten yleiskokouspäätökset muuttuvat käytännöiksi?
- Miten toimintalinjaus vaikuttaa osastojen saamaan tukeen?
- Miten toimintalinjaus ohjaa järjestön resurssien ja tuen suuntaamista osastoille?

Heti yleiskokouksen jälkeen osastot aloittavat omatoimisen suunnittelun erilaisista toimenpiteistä ja mahdollisista kehittämishankkeista, joilla osaston toimintaa kehitetään toimintalinjauksen suuntaisesti. Samanaikaisesti valtakunnallisia ja piirien resursseja suunnataan osastojen tukemiseen juuri Punaisen Ristin toimintalinjauksen ja vapaaehtoistoiminnan linjauksen toteuttamiseksi.

Osasto yleiskokouksessa ennen - kokouksessa - jälkeen

Harjoituksella kootaan yhteen osaston yleiskokousvalmistautumisprosessi ja samalla valmistaudutaan jo aikaan yleiskokouksen jälkeen: miten yleiskokouspäätöksiä käsitellään osastossa ja miten ne otetaan huomioon kun toimintaa suunnitellaan.

Kokoa fläpille, miten yleiskokousprosessi osastossa etenee ja miten varmistetaan, että tehdyt päätökset laitetaan toimeksi osastossa kokouksen jälkeen. Fläpit voi myös jakaa kolmelle eri ryhmälle valmisteltavaksi tai koota yhteenvedon keskustellen. Samalla voidaan keskustella siitä, kenen vastuulla eri asiat ovat.

Esimerkki

Yleiskokoukseen valmistautuminen osastossa	Vaikuttaminen yleiskokouksessa	Päätösten toimeenpano osastossa
<p>Yhteiset keskustelut Punaiselle Ristille tärkeistä asioista.</p> <p>Osallistuminen piirin vuosikokouksen yhteydessä järjestettyyn yleiskokoustilaisuuteen.</p> <p>Toimintalinjauksen kommentointi osastossa.</p> <p>Sääntöuudistuksen kommentointi osastossa.</p> <p>Ehdokkaiden esittäminen yleiskokouksessa valittaviin luottamustehtäviin.</p> <p>Osaston hallitus valitsee edustajat yleiskokoukseen, valtakirja, ilmoittautuminen.</p> <p>Yleiskokousedustajien koulutukseen osallistuminen.</p> <p>Osaston avoin keskustelutilaisuus yleiskokoukseen liittyvistä asioista.</p>	<p>Äänivaltaiset edustajat</p> <ul style="list-style-type: none"> • suuri sali ja valiokuntatyöskentely • puheenvuorot, esitykset, ponnet • toimintalinjausten hyväksyminen • sääntömuutosten hyväksyminen • luottamushenkilövalinnat <p>Muut osallistujat</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokouksen seuraaminen • oheisohjelmaan osallistuminen • toisten osastojen tapaaminen 	<p>Terveiset lämpiminä osastoon – turinatuokio päätöksistä osaston hallituksen kokouksessa ja osastoillassa.</p> <p>Päätöksistä keskusteleminen toimintaryhmissä.</p> <p>Muutostarpeiden tai toiminnan suuntaamisen tarpeiden pohtiminen.</p> <p>Osaston toimintasuunnitelman laatiminen toimintalinjauksen suuntaisesti.</p> <p>Toiminnan arviointi toimintalinjauksen toteutumisen suuntaisesti.</p>

Yleiskokousedustajan rooli ja tehtävät

Vastaavasti **yleiskokousedustajien koulutuksessa** voidaan koota fläpille tai keskustella yleiskokousedustajan tehtävästä ja roolista ennen - kokouksessa - jälkeen yleiskokouksen.

Ennen yleiskokousta	Yleiskokouksessa	Yleiskokouksen jälkeen

Päätöksestä toimeenpanoon

Käy koulutuksessa läpi joitakin esimerkkejä siitä, miten "suuren linjan yleiskokoustavoitteet" muuttuvat käytännön toimenpiteiksi ja miten toimintalinjaus ohjaa käytännössä resurssien käyttöä ja osastojen tukea järjestössä.

Yleiskokouksen jälkeen valtakunnan tasolla hallitus antaa työntekijöille tehtäväksi suunnitella sellaisia osastoja tukevia hankkeita, materiaaleja ja toimintamuotoja, joista olisi osastoille hyötyä toiminnan kehittämisessä yleiskokouksen vahvistaman toimintalinjauksen suuntaisesti. Valtakunnallisia toimintamalleja, koulutusohjelmia, materiaaleja ja kampanjoita suunnitellaan keskustuimistossa yhteistyössä piirien ja osastojen kanssa.

Piiritoimistojen työntekijät tiedottavat tuotetuista materiaaleista ja uusista toimintamalleista osastoille, ja niistä kerrotaan Tässä ja nyt -järjestötiedotteessa sekä järjestön RedNet-sivuilla. Piirin työntekijät tarjoavat osastoille käytännön tukea mm. järjestämällä koulutusta. Tuotettua materiaalia osastot voivat tilata suoraan Punaisen Ristin nettikaupasta (punaisenristinkauppa.fi) tai pyytää piiristä. Piiri tukee ja kannustaa osastoja toteuttamaan hankkeita, jotka kehittävät toimintaa Punaisen Ristin toimintalinjauksen ja vapaaehtoistoiminnan linjauksen mukaisesti.

Järjestön auttamisvalmius on toiminnan keskiössä. Kaikki toiminta mitä Punaisen Ristin vapaaehtoinen tekee, tukee järjestön valmiutta. Tästä syystä on koulutuksessa hyvä nostaa esiin esimerkki miten järjestön auttamisvalmiutta on kehitetty kahden yleiskokouskauden aikana - yleiskokousaloitteesta toimintalinjaukseen ja lopuksi kehittynyt toimenpiteiksi.

Alla yksi esimerkki siitä, kuinka yleiskokouksen tekemät päätökset nostaa Punaisen Ristin valmius koko maan kattavaksi ja näyttäytyy toimenpiteinä järjestön arjessa.

1. Osastot vastaavat osastokyselyyn, jossa moni osasto toi esille, että päivitetty valmiussuunnitelma on osaston auttamistyön perusta.
2. Osastot lähettävät edustajansa yleiskokoukseen.
3. Yleiskokousedustajat vuonna 2011 vahvistavat järjestön toimintalinjauksen, jossa tavoitteeksi on asetettu, että vuonna 2014 koko maa on katettu toimivilla osastoilla. Mittariksi on sovittu, että valmiussuunnitelmat ovat kunnossa kaikissa toimivissa osastoissa. Tilanne tämän suhteen vuonna 2010 oli, että valmiussuunnitelma oli puolessa osastoista.
4. Yleiskokousedustajat vuonna 2014 vahvistavat järjestön toimintalinjauksen, jonka tavoitteena on viedä järjestön auttamisvalmius seuraavalle tasolle valituilla toimenpiteillä
 - jokaisessa osastossa tulee olla kotimaan avun yhteyshenkilö
 - osasto sopii hälytettävyydestä ja yhteen sovittaa valmiussuunnitelmaa paikallisesti ja alueellisesti
 - osasto ilmoittaa kotimaan avun hälytettävyydestä Vapaaehtoiseen pelastuspalveluun
5. Hallitus laatii toimintasuunnitelman, joka sisältää toimenpiteitä joiden avulla tuetaan osaston valmiutta tarjota kotimaan apua ja hälytettävyyttä auttamistilanteissa, ja kehitetään valmiussuunnittelua alueellisesti.
6. Työntekijät suunnittelevat toimenpiteitä ja sopivat henkilökunnan työnjaon ja tarvittavat koulutukset tavoitteiden saavuttamiseksi.
7. Järjestötiedotteessa kerrotaan valmiussuunnittelusta, RedNet-sivuilla on olemassa valmiit pohjat ja ohjeet valmiussuunnitelman tekemiseen sekä kotimaan avun ohjeita ja lomakkeita. Kummit ohjaavat ja kannustavat osastoja parempaan auttamisvalmiuteen ja hälytettävyyteen.
8. Punaisen Ristin hälytysjärjestelmä on osa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun hälytysjärjestelmää. Vapepan uusi OHTO hälytysjärjestelmä valmistuu vuonna 2015. Järjestelmää otetaan käyttöön eri alueilla vuodesta 2016 lähtien.
9. Vuoden 2016 loppuun mennessä 429 osastolla oli valmiussuunnitelma laadittuna ja 449 osastoissa oli nimetty kotimaan avun yhteyshenkilö.

Käytännön kokoustekniikka yleiskokouksessa

Yleiskokous on suuri kokous, jossa tarvitaan sovittuja menettelytapoja. Kokoustekniikan ei ole tarkoitus kangistaa päätöksentekoa, vaan päinvastoin taata, että kaikilla on mahdollisuus osallistua. Äänivaltaisten edustajien koulutuksessa käytännön kokoustekniikan läpikäyminen on tärkeä osa osallistumisen mahdollistamista.

Mukaan kannattaa varata myös esimerkkejä lipuista ja lapuista, joita yleiskokouksessa on käytössä esim. puheenvuoron pyytämislapusta, esityksen tekemislomakkeesta jne. Elleivät Helsingin yleiskokouksen kokousmateriaalit ole vielä valmiita, käytä esimerkkeinä edellisen yleiskokouksen vastaavia.

Yleiskokoustapauksia

Yleiskokouksen simuloiminen pienellä joukolla on koulutuksessa hankalaa ja aikaa vievää, sen sijaan voi käydä läpi tapausharjoituksia, joissa tavallisia yleiskokouksessa vastaantulevia tilanteita käydään läpi. Koulutuksessa voit käyttää itse kehittelemiäsi esimerkkejä tai jakaa alla olevat valmiit tapausharjoitukset pienryhmille tai pareille. Voitte myös laatia omat tapaukset koulutukseen osallistuvien kesken. Käykää läpi vastaukset yhdessä ja keskustelkaa kokousteknisistä kiemuroista.

Tapausten purussa kannattaa hyödyntää kokoneiden kokousedustajien osaamista. Huomaa, että menettelytavoista päätetään vasta yleiskokouksessa. Tapausesimerkit perustuvat edellisen yleiskokouksen menettelytapaohjeisiin.

Huom! Esitys Helsingin yleiskokouksen menettelytapaohjeiksi käsitellään järjestön hallituksen kokouksessa huhtikuun lopussa ja hyväksytään yleiskokouksessa. Menettelytapaohjeet voivat joltain osin erota edellisen yleiskokouksen menettelytavoista.

Yleiskokoustapaus 1

Hallituksen edustaja esittelee suuressa salissa esityksen toimintalinjaukseksi. Haluaisit tehdä lisäyksen, jossa korostetaan osastollesi tärkeää nuorisotoiminnan asiaa. Mitä teet?

Yleiskokoustapaus 2

Olet tehnyt esityksen luottamushenkilöksi hallitukseen ja toimittanut sen vaalitoimikunnalle. Vaalitoimikunta esittelee tekemänsä esityksen, eikä ehdokkaasi ole mukana esityksessä. Haluaisit ehdottaa häntä edelleen. Miten toimit ja miten kokouksessa edetään?

Yleiskokoustapaus 3

Toimintalinjaus on jo käsitelty valiokunnissa. Käydään keskustelua suuressa salissa. Naapuriosaston Matti ehdottaa vielä viimehetken muutosta. Ajatus on mielestäsi oikein hyvä. Mitä teet ja miten kokouksessa edetään?

Yleiskokoustapaus 4

Toimintalinjauksessa korostetaan monikulttuurisen toiminnan vahvistamista. Haluaisit, että asian tiimoilta syntyisi käytännönläheisempi ehdotus ja valtakunnallisesti selvitettäisiin mahdollisuus uuden koulutusohjelman luomiseksi. Mitä teet ja miten kokouksessa edetään?

Yleiskokoustapaus 5

Kaitalahden osasto on laatinut aloitteen yleiskokoukselle ensiaputoimintaan liittyen. Aloite on toimitettu hyvissä ajoin ennen yleiskokousta SPR:n hallitukselle. Yleiskokouksessa hallituksen jäsen esittelee hallituksen kannanottona päätösesityksen, joka on kielteinen aloitteen suhteen. Kaitalahtelaisten tekemässä aloitteessa on mielestäsi puutteita, mutta toisaalta pidät asiaa tärkeänä. Mitä teet ja miten kokouksessa edetään?

Yleiskokoustapaus 6

Olet tutustunut yleiskokousmateriaaliin hyvissä ajoin ennen kokousta. Kaipaisit lisätietoa jostain päätettävästä asiasta, ennen kuin haluat ottaa asiaan kantaa. Mitä teet?

Eväitä purkuun kouluttajalle**Tapaus 1**

Hallituksen puheenvuoron jälkeen avataan yleiskeskustelu suuressa salissa, jossa voit pyytää puheenvuoroa ja korostaa asiasi tärkeyttä.

Osallistu aktiivisesti valiokuntatyöskentelyyn ja tuo siellä esiin oma näkemyksesi. Valiokunta voi tehdä muutosehdotuksen toimintalinjaukseen.

Ellei esityksesi mene valiokunnassa läpi, tee oma muutosesityksesi (kirjallisesti esityksen tekemistä varten olevalla lapulla, kirjoita esityksesi sanasta sanaan, mitä toivoisit lisäävän toimintalinjaustekstiin). Kun toimintalinjausta käsitellään valiokuntien työskentelyn jälkeen suuressa salissa, pyydä puheenvuoro (kirjallisesti puheenvuoron pyytämislapulla), ja perustele esityksesi. Jos esitystäsi kannatetaan, yleiskokous äänestää lisäyksen tekemisestä. Hallitus voi myös vetää oman alkuperäisen esityksensä pois, jolloin äänestystä ei suoriteta.

Tapaus 2

Pyydä puheenvuoro ja perustele ehdotustasi suuressa salissa. Tämän jälkeen suoritetaan vaali, jossa ehdokkaasi (ja mahdollisesti muut vaalitoimikunnan esityksen ulkopuolelta esitetyt ehdokkaat) on mukana.

Tapaus 3

Pyydä kommenttipuheenvuoroa nostamalla edustajanumerosi. Kannata tehtyä ehdotusta, voit myös perustella lyhyesti (muista aikaraja!). Tämän jälkeen äänestään ehdotusten välillä, ellei alkuperäistä esitystä vedetä pois. Ellei kukaan kannata esitystä esitys raukeaa ja hallituksen esitys jää voimaan ilman äänestystä.

Tapaus 4

Valmistele asiasta kirjallinen ponsiesitys (toivomusaloite), jossa ehdotat koulutusohjelman luomista toimintalinjauksessa mainitun tavoitteen toteuttamiseksi. Toimita esityksesi kokouksen sihteeristölle. Pyydä puheenvuoro puheenvuoron pyytämislapulla ja esitä ponsiehdotuksesi ponsien käsittelyn yhteydessä. Ponsiesitysten käsittelyn yhteydessä suuressa salissa päätetään esityksen hyväksymisestä. Jos ponsiesityksesi hyväksytään se toimitetaan hallitukselle, joka vastaa esitykseen 6 kk kuluessa. Hallituksen vastaus voi olla myönteinen tai kielteinen.

Tapaus 5

Pyydä puheenvuoro suuressa salissa aloitteen käsittelyn yhteydessä (puheenvuoron pyytämislapulla), esitele ja perustele esityksesi. Jätä päätösesityksesi myös kirjallisesti. Jos esityksesi saa kannatusta (=joku pitää kannatuspuheenvuoron), yleiskokous äänestää hallituksen esityksen ja sinun esityksesi välillä. Ellei erikseen vaadita suljettua äänestystä, äänestys suoritetaan nostamalla henkilökohtaista edustajanumeroa. Ellei esityksesi saa kannatusta, hallituksen esitys jää voimaan.

Tapaus 6

Pyydä puheenvuoro (joko kirjallisesti puheenvuoron kesto max. 5 min tai nostamalla edustajanumeroasi puheenvuoron kesto max. 30 s) ja esitä tarkentava kysymys. Voit myös halutessasi kohdistaa kysymyksen hallitukselle tai työryhmälle, joka on valmistellut esityksen.